

Inhabilitet ved besættelse af rektorstilling

FOB nr. 82.267

Udtalt over for undervisningsministeriet, at der i en konkret sag havde foreliggende omstændigheder, der var egnede til at skabe et sådant modsætningsforhold, at ministeriet burde have anset den daværende rektor for et privat seminarium for inhabil i hans egenskab af sekretær for seminariets forretningsudvalg for så vidt angik dettes behandling af den ene af ansøgningerne til den ledige stilling som rektor for seminariet. Min tilkendegivelse over for ministeriet blev ikke formuleret som en kritik af ministeriet.

Det burde endvidere have været tilkendegivet, at en indsigelse fra den pågældende ansøger vedrørende forretningsudvalgets habilitet burde have været forelagt bestyrelsen forud for dennes beslutning om rektoransættelsen og ikke have været besvaret (foreløbigt) af formanden for bestyrelsen, der var medlem af forretningsudvalget.

(J. nr. 1982-500-70).

A klagede over, at undervisningsministeriet i skrivelsen af 4. februar 1982 - i anledning af en anmodning fra ham om bl.a. at vurdere spørgsmålet om habiliteten for medlemmerne af forretningsudvalget under bestyrelsen for X seminarium ved behandlingen af hans ansøgning om at komme i betragtning ved besættelsen af stillingen som rektor ved seminariet - meddelte ham, at ministeriet ikke fandt grundlag for at antage, at der som følge af en uoverensstemmelse vedrørende lokaleforholdene på X seminarium skulle foreligge inhabilitet i forbindelse med besættelsen af rektorstillingen ved dette seminarium.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at stillingen som rektor ved X seminarium blev opslået ledig i Magisterbladet.

I skrivelse af 27. september 1981 til bestyrelsen for X seminarium ansøgte A om at komme i betragtning ved besættelsen af stillingen. Efter det oplyste indkom yderligere 20 ansøgninger.

I skrivelser af 29. september 1981 til medlemmerne af forretningsudvalget under bestyrelsen for X seminarium anmodede Dansk Magisterforening om, at en tidligere »lokalesag« ikke skulle komme til at påvirke A's muligheder for at komme i betragtning ved stillingsbesættelsen negativt. Magisterforeningen henviste samtidig til nogle skrivelser, som foreningen vedlagde.

I skrivelse af 27. oktober 1981 til bestyrelsen for X seminarium anmodede A - med henvisning til at der knyttede sig en meget alvorlig forhistorie til hans ansøgning - bestyrelsen om at tilkendegive, hvorledes den i sin procedure havde »imødegået det mulige habilitetsproblem for forretningsudvalget, som eksiste-

rer i det specielle tilfælde, (A's) ansøgning udgør.« A anmodede bestyrelsen om, at hans henvendelse måtte blive behandlet på det førstkommande bestyrelsesmøde.

Den af Dansk Magisterforening angivne lokalesag og den af A nævnte alvorlige forhistorie refererede sig til begivenheder, der tog sin begyndelse i 1978. X seminarium havde således i 1977-78 stillet undervisningslokaler til rådighed for Y voksenundervisningscenter. Dette samarbejde ophørte - så vidt jeg forstod - i sommeren 1978. På et tidspunkt indledte X seminarium et samarbejde med institutionen Z, hvor A var regionalafdelingssekretær. I forbindelse med presseomtale af begivenhederne - herunder af baggrunden for, at samarbejdet om undervisningslokaler mellem Y voksenundervisningscenter og seminariet ophørte - opstod der efter A's opfattelse et stærkt modsætningsforhold mellem ham og den daværende rektor ved X seminarium. Det fremgik således af de foreliggende oplysninger, at et dagblad - bl.a. på baggrund af oplysninger bekræftet af A - bragte en artikel om lokalesagen, som X seminarium ved gennemførelse af berigtigelsessag senere fik berigtiget. Den daværende rektor anmodede endvidere i en skrivelse A's overordnede - rektor ved Z - til brug ved retslig behandling af sagen om oplysning om, hvorvidt A var beføjet til at udtale sig på Z's vegne. Den daværende rektor gjorde i den forbindelse opmærksom på, at det på X seminarium ville blive anset for en tjenesteforseelse, dersom en dér ansat lektor udtalte sig på lignende måde. A har senere gennem Dansk Magisterforening undersøgt mulighederne for at gennemføre en injuriersag mod den daværende rektor på baggrund af hans udtalelser i forbindelse med begivenhederne. Baggrunden for det af A rejste habilitetsspørgsmål i relation til forretningsudvalget var, at forretningsudvalget - der på daværende tidspunkt havde samme personsammensætning som nu - ifølge det af A oplyste havde godkendt den daværende rektors dispositioner med hensyn til seminariets lokaler. Endvidere deltog rektor ifølge seminariets vedtægter i forretningsudvalgets møder uden stemmeret.

I skrivelse af 2. november 1981 meddelte formanden for bestyrelsen A, at forretningsudvalget ikke kunne erkende nogen form for inhabilitet i forhold til hans ansøgning. Formanden oplyste, at A's skrivelse af 27. oktober 1981 snarest ville blive forelagt bestyrelsen, men at dette, såfremt bestyrelsen fulgte den vedtagne arbejdsprocedure for rektorembedets besættelse, først ville kunne ske, efter at ny rektor var ansat.

Den 5. november 1981 vedtog bestyrelsen på et bestyrelsesmøde at besætte stillingen med en af de øvrige ansøgere.

I skrivelse af 19. november 1981 med bilag anmodede A direktoratet for folkeskolen, folkeoplysning, seminarier m.v. om direktoratets »vurdering af den af bestyrelsen valgte procedure ved stillingsbesættelsen samt af forretningsudvalgets habilitet i relation til netop (hans) ansøgning.« A anførte, at han var bekendt med, at forretningsudvalget havde været den drivende kraft i proceduren, idet udvalget i to omgange havde anbefalet bestyrelsen at koncentrere sin vurdering om et vist antal ansøgere, iblandt hvilke bestyrelsen kort tid efter samtalerne valgte at udpege den kommende rektor. A anførte videre, at han måtte formode, at den foreliggende »forhistorie« havde haft negativ indflydelse på hans stillingsansøgning. A henviste herved til, at den daværende rektor var sekretær for forretningsudvalget, at forretningsudvalget var identisk med det forretningsudvalg, som sanktionerede den daværende rektors fremfærd i lokalestriden i 1978, at bestyrelsesformanden gentagne gange skriftligt havde tilkendegivet at være ubekendt med nogen »forhistorie«, at bestyrelsesfor-

manden havde tilkendegivet, at forretningsudvalget ikke havde informeret den øvrige bestyrelse om Dansk Magisterforenings henvendelse af 29. september 1981, og at bestyrelsesformanden havde oplyst, at bestyrelsen først ville behandle A's spørgsmål om habilitet (rejst i skrivelsen af 27. oktober 1981) efter udnævnelsen af ny rektor.

I skrivelse af 24. november 1981 anmodede bestyrelsen undervisningsministeriet om at godkende rektoransættelsen.

I skrivelse af 12. december 1981 til bestyrelsen anmodede A bestyrelsen om at besvare hans skrivelse af 27. oktober 1981.

I skrivelse af 10. januar 1982 rykkede A på ny bestyrelsen for svar.

I skrivelse af 14. januar 1982 anmodede undervisningsministeriet, der havde fået A's skrivelse af 19. november 1981 oversendt fra direktoratet for folkeskolen, folkeoplysning, seminarier m.v., bestyrelsen om en udtalelse. Ministeriet anmodede samtidig om oplysning om, hvorvidt habilitetsspørgsmålet tidligere var blevet forelagt for bestyrelsen, hvornår det i bekræftende fald var sket, og hvilken stilling bestyrelsen havde taget til spørgsmålet. Ministeriet vedlagde A's skrivelse af 19. november 1981 og de af A indsendte bilag.

Med skrivelser af 20. og 21. januar 1982 sendte A yderligere materiale til undervisningsministeriet til belysning af sin klage.

I skrivelse af 26. januar 1982 meddelte formanden for bestyrelsen undervisningsministeren, at A's ansøgning var behandlet efter den procedure, som bestyrelsen havde vedtaget, og på linie med de 20 øvrige ansøgninger.

Formanden for bestyrelsen meddelte samtidig A, at sagen ville blive behandlet i seminariets bestyrelse snarest belejligt.

Den 28. januar 1982 havde undervisningsministeren et møde med repræsentanter for bestyrelsen om sagen.

Den 29. januar 1982 drøftede bestyrelsen sagen og besluttede at udtale følgende:

»1. Alle 21 ansøgere er blevet præsenteret for den samlede bestyrelse på en liste, og bestyrelsen har til stadighed haft adgang til samtlige ansøgninger under udvælgelsesproceduren.

2. Enhver beslutning om at udskyde ansøgere er truffet i bestyrelsesmøde.

3. Det er bestyrelsens opfattelse, at de af (A) fremførte forhold ikke har kunnet give anledning til et modsætningsforhold, som har kunnet gøre noget medlem af bestyrelsen inhabil.

4. Den endelige beslutning blev truffet i enighed uden afstemning den 5. november 1981, hvor bestyrelsen var fuldtallig.«

Bestyrelsen underrettede efter mødet telefonisk undervisningsministeriet herom og bekræftede udtalelsen i en skrivelse af s.d. til undervisningsministeriet.

Undervisningsministeriet besluttede herefter at godkende rektoransættelsen.

I skrivelse af 4. februar 1982 meddelte undervisningsministeriet A, at ministeriet ikke fandt grundlag for at antage, at der som følge af den pågældende uoverensstemmelse vedrørende lokaleforholdene på X seminarium skulle foreligge inhabilitet i forbindelse med besættelsen af rektorstillingen. Ministeriet anførte, at den af seminariebestyrelsen valgte procedure heller ikke i øvrigt havde givet ministeriet anledning til bemærkninger. Undervisningsministeriet havde på den baggrund godkendt besættelsen af rektorstillingen i overensstemmelse med bestyrelsens indstilling.

Undervisningsministeriet meddelte samtidig skriftligt bestyrelsen, at ministeriet kunne godkende rektoransættelsen.

Med skrivelse af 8. februar 1982 sendte formanden for bestyrelsen A en kopi af bestyrelsens udtalelse af 29. januar 1982, idet formanden betragtede dette som svar på hans henvendelser.

I sin klage til mig anmodede A om min vurdering af »(X) Seminariums forretningsudvalgs habilitet i forbindelse med besættelse af stillingen som rektor ved seminariet samt af undervisningsministeriets - herunder ministerens - behandling af min klage i relation til habilitetsspørgsmålet.«

A anførte videre bl.a. følgende:

»Forretningsudvalgets medlemmer var ved stillingsbesættelsen bekendt med, at såvel min fagforening, Dansk Magisterforening, som jeg selv allerede inden ansættelsesproceduren gik i gang, havde forlangt, at førnævnte tvivlsomme dispositioner fra rektors side (lokalesagen fra 1978; min bemærkning), suppleret med dennes vedholdende bagvaskelse af undertegnede, ingen indflydelse måtte få på bestyrelsens saglige behandling af min ansøgning.

Alligevel gennemførte forretningsudvalget en behandlingsprocedure, som sikrede, at jeg allerede fra starten blev holdt borte fra den øvrige bestyrelses bevidste kendskab.

Forretningsudvalget tilbageholdt yderligere for den øvrige bestyrelse breve fra Dansk Magisterforening af 29.9.81 og fra mig af 27.10., 12.12., 10.1.82 indtil efter møde med undervisningsministeren umiddelbart før den nye rektors tiltræden.

...«

I en udtalelse til mig anførte undervisningsministeriet, at ministeriet for så vidt angik det, A havde anført om den af forretningsudvalget gennemførte behandlingsprocedure, kunne henholde sig til det, der var anført i skrivelserne af 29. januar 1982 fra seminariets bestyrelse. Særligt med hensyn til det, A havde anført om forretningsudvalgets tilbageholdelse af skrivelser fra Dansk Magisterforening og A, bemærkede ministeriet, at formanden for bestyrelsen i skrivelse af 2. november 1981 havde meddelt A, at hans henvendelse ikke kunne

forventes forelagt for bestyrelsen forud for dennes beslutning om besættelse af rektorstillingen. Ministeriet anførte videre, at ministeriet i mangel af oplysning om en stillingtagen til A's henvendelse fra bestyrelsens side havde fundet det nødvendigt at anmode bestyrelsen om en udtalelse, før der blev truffet afgørelse i spørgsmålet om godkendelse af rektoransættelsen. Afgørelsen i sagen blev først truffet mundtligt efter afholdelse af et bestyrelsesmøde den 29. januar 1982 og indtelefonering af et svar, hvorefter ministeriet ikke fandt grundlag for at antage, at der forelå inhabilitet i forbindelse med beslutningen om besættelse af rektorstillingen, eller for i øvrigt at kritisere den valgte procedure.

I en senere skrivelse til mig præciserede A, at hans klage vedrørende forretningsudvalgets habilitet tillige omfattede den daværende rektor som sekretær for forretningsudvalget.

Undervisningsministeriet meddelte mig telefonisk, at ministeriets stillingtagen i skrivelse af 4. februar 1982 til A's klage tillige omfattede en vurdering af den daværende rektors habilitet som sekretær for forretningsudvalget.

Jeg udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»Klagen over forretningsudvalgets habilitet.

Der foreligger ikke udtrykkelige regler om, hvornår medlemmer af kollegiale organer i et tilfælde som det foreliggende må anses for inhabile, således at medlemmet er afskåret fra at deltage i det pågældende organs behandling af en sag.

Konkrete inhabilitetsspørgsmål må således afgøres i overensstemmelse med den almindeligt anerkendte forvaltningsretlige grundsætning om inhabilitet. Indholdet af denne grundsætning lader sig ikke angive præcist og kan variere noget fra område til område. Hovedsynspunktet er dog, at en person er afskåret fra at deltage i en sags behandling, hvis den pågældende har et sådant forhold til sagen og/eller dens parter, at det ud fra en generel vurdering er egnet til at vække en vis tvivl om, at den pågældende vil kunne behandle sagen på upartisk måde. Ved nærmere fastlæggelse af grundsætningen kommer det i betragtning, at formålet med inhabilitetsregler ikke alene er at sikre, at den enkelte sag bliver behandlet korrekt, men også - som ombudsmanden i flere sager har givet udtryk for - at modvirke, at der skabes mistillid til den offentlige forvaltning.

I det foreliggende tilfælde er spørgsmålet, om der foreligger et sådant særligt modsætningsforhold mellem medlemmerne af forretningsudvalget og Dem, at de pågældende må anses for inhabile ved behandlingen af Deres stillingsansøgning.

De har således gjort gældende,

at den daværende rektor som følge af det modsætningsforhold, der opstod mellem ham og Dem i forbindelse med den omtalte lokalesag, var inhabil ved forretningsudvalgets behandling af Deres stillingsansøgning - rektor deltog som sekretær for udvalget uden stemmeret, og

at medlemmerne af forretningsudvalget som følge af, at de havde godkendt den daværende rektors dispositioner vedrørende lokalesagen, var inhabile ved forretningsudvalgets behandling af Deres stillingsansøgning.

Efter min gennemgang af sagen må jeg være af den opfattelse, at beghenhederne i forbindelse med lokalesagen - jfr. de ovenfor gengivne oplysninger - var af en sådan karakter, at de var egnede til at medføre et sådant modsætningsforhold mellem den daværende rektor og Dem, at undervisningsministeriet burde have anset den daværende rektor for inhabil ved forretningsudvalgets behandling af Deres stillingsansøgning.

Jeg har gjort undervisningsministeriet bekendt med min opfattelse, men jeg har, da bedømmelsen af habilitetsspørgsmålet vel ikke kan anses for aldeles utvivlsomt, ikke fundet fuldt tilstrækkeligt grundlag for at formulere min tilkendegivelse til ministeriet som en kritik.

For så vidt angår medlemmerne af forretningsudvalget, finder jeg ikke, at selve det forhold, at disse godkendte den daværende rektors dispositioner i lokalesagen, var egnet til at medføre et sådant modsætningsforhold mellem de pågældende medlemmer og Dem, at medlemmerne måtte anses for inhabile ved behandlingen af Deres stillingsansøgning. Der foreligger heller ikke i øvrigt i det materiale, der er blevet forelagt for mig, oplysninger om forhold, som kunne begrunde inhabilitet for forretningsudvalgsmedlemmernes vedkommende.

Klagen over fremgangsmåden ved besættelsen af stillingen som rektor.

I vedtægterne af 8. juni 1972 for (X) seminarium er i § 6 bestemt, at der til bl.a. ansættelse af seminariets rektor kræves underskrifter af hele bestyrelsen.

Der er ikke i øvrigt fastsat særlige regler om, hvilken fremgangsmåde der skal benyttes ved rektoransættelse.

Når sådanne regler ikke foreligger, må seminariets bestyrelse stå forholdsvist frit ved fastlæggelsen af den nærmere fremgangsmåde - dog således, at alene lovlige og saglige hensyn kan komme i betragtning.

Efter min gennemgang af sagen finder jeg ikke, at undervisningsministeriets afgørelse af 4. februar 1982 kan give mig anledning til kritik for så vidt angår den generelle fremgangsmåde ved stillingsbesættelsen. Jeg henviser herved til det, der er anført i bestyrelsens udtalelse af 29. januar 1982 til undervisningsministeriet.

Derimod burde Deres indsigelse i skrivelse af 27. oktober 1981 til bestyrelsen om forretningsudvalgets inhabilitet have været forelagt for bestyrelsen forud for dennes beslutning om rektoransættelsen - og ikke have været besvaret (foreløbigt) af formanden for bestyrelsen, der er medlem af forretningsudvalget.

Jeg har gjort undervisningsministeriet bekendt med min opfattelse, men jeg finder ikke herudover grundlag for at foretage videre. Jeg bemærker herved, at undervisningsministeriet foranledigede inhabilitetsspørgsmålet forelagt for bestyrelsen forud for ministeriets godkendelse af rektoransættelsen.

...«